

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdulkarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TO'LOV INFRATUZILMASINI SHAKILLANISHI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: TARIXIY, ILMIY HAMDA BOZOR TAHLILI	32
A.A. Akbarov, X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	42
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
TURIZM KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY AKTIVLARINING ROLI.....	47
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK SOLIQLAR VA TO'LOVLAR TIZIMI TAHLILI	53
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich, Abdolnizozov Murodbek Madiyarovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IJTIMOYIY HIMOYA TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR VA TIZIMGA KIRITILAYOTGAN O'ZGARISHLAR.....	59
Kasimova Gulyar Axmatovna, Aripova Kamola Botir qizi	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI KOMPLEKS BAHOLASH VA PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK VA SUN'IY INTELLEKT USULLARINING INTEGRATSIYASI	64
Namazov Gafur Shokulovich	
BALIQCILIK SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISHDA DUNYO MAMLAKATLARINING O'RNI	69
Beglayev Uchqun Xurramovich	
KAMBAG'ALLIK FENOMENINING IJTIMOYIY-IQTISODIY VA NAZARIY-KONTSEPTUAL ASOSLARI	75
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HISOB VA BIZNES JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	81
Artikova R.A.	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DIVIDEND TO'LASH QOBILİYATI KOEFFITSIYENTINING MAQBUL ORALIG'INI ANIQLASH VA UNING INVESTITSION SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	88
Ibragimov G'anjion G'ayratovich	
STRATEGIES TO RAISE AWARENESS OF NATURAL POLLUTION AMIDST RISING POPULATION DENSITY AND GDP PER CAPITA IN UZBEKISTAN	93
Axliddin Aropitdinovich Valiyev, Askarov Farhod Rakhmatovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ESG-ОРИЕНТИРОВАННОМ РАЗВИТИИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ.....	99
Айматова Фарида Хуразовна	
KORXONALARDA INVESTITSION FAOLIYATINI RIVOJLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	107
Shukurillaev Jahongir Botir o'g'li	
DEHQON XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA KREDITLAR MIQDORINI DIFFERENSIYALLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	113
Xakimov Zafar Ibragimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	118
Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA HUDUDIY MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	124
Muhammadiyeva Nodira	
SUN'IY INTELLEKT DAVRIDA HUDUDIY RIVOJLANISHNI STATISTIK HISOBLASH METODOLOGIYASINI QAYTA BAHOLASH MEZONLARI (SCOPUS VA WEB OF SCIENCE DA INDEKSLANGAN ILMIY NASHRLAR TAHLILI ASOSIDA).....	131
Santjar Abdumurodovich Sattorov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIY-IQTISODIY OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	139
Allamuratova Perida Maxsetbaevna	

XORAZM VILOYATIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI VA AHAMIYATI	144
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna, Yarmetova Nargiza Shiximbayevna	
MAHALLIY VA XALQARO TURIZM BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI, TAMOIYILLARI VA MEXANIZMLARI	152
Alikulov Samar Abdurashidovich	
TRANSPORT XIZMATLARINING SOHALAR BO'YICHA TAQSIMOTI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TASNIFI	159
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
RAQAMLI TO'LOVLAR VA O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BOSHQARUV SHAFFOFLIGI	165
Ruziyeva Barno Yadgarovna	
TIJORAT BANKLARIDA CHAKANA TO'LOV XIZMATLARINI RAQAMLI MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH	168
Maxmudov Boburbek Axmedjan o'g'li	
ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ	172
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
MAJBURIY IJRO HARAKATLARINI RAQAMLASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	177
Matmuratova Nasiba Azatovna	
OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI CHEKLOVCHI OMILLAR TAHLILI	181
Pulatov Abdulla	
INVESTITSION LOYIHALARNING IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI VA ULARNI MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI	185
Nazarov Aziz Avazovich	
ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	190
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING MAQSADLI PROGNOZ PARAMETRLARI	197
Omonova Nafisa Qahramon qizi	
MANAGEMENT STRATEGIES IN WOMEN'S BUSINESS: GENDER-SPECIFIC APPROACHES, INNOVATIVE MODELS, AND DIGITAL TRANSFORMATION	200
Ahrorova Asila	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	207
Hakimova Oydina Abdulhamidovna, Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
INSON TARAQQIYOTI INDEKSI VA UNI ANIQLAB BERUVCHI KO'RSATKICHLARNING KORRELYATSION-REGRESSION TAHLILI	212
Tursunov Rasul Tairovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА НА МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	218
Эргашева Феруза Насруллаевна	
ENHANCING THE METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM VILLAGES IN UZBEKISTAN	226
Khudaynazarova Dilorom Khayrullaevna	
THE ROLE OF INNOVATION IN ENSURING COMPETITIVENESS IN THE GREEN ECONOMY	231
Musadjanova Nargiza Abdvoxid qizi	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INGLIZ TILINING O'RNI VA SAMARADORLIGI	238
Saodat Sadriddinova	
OLIY TA'LIMDA CHET TILLARNI O'QITISH UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	243
Saida Xabibullayeva	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИСКАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ ТУРИЗМА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	247
Исматиллаева Роза Тухтамуратовна, Тураева Сурия Тельмановна	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASHTERINING QIYMAT YARATISH UZLUKSIZ ZANJIRIDA AGROSERVIS XIZMATLARI KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH	252
Kudratova Iroda Turdibayevna	
QISHLOQ XO'JALIGI IQTISODIYOTIDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI	257
Nurullayeva Raushan Koptleuovna, Nurimbetov Timur Uzaqbergenovich	
FIZIKA UMUMIY KURSIGA NANOTEKNOLOGIYA TUSHUNCHALARINI KIRITISHNING METODIK ASPEKTLARI VA KOMPONENTLARI	260
Sottarov Abduvali Umirqulovich	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK HISOBOTLAR VA ULARNING TUTGAN O'RNI.....	266
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Rahmanova Sitara Bahodir qizi	
SANOAT KORXONALARIDA OPERATSION MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	277
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MOLİYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH.....	283
Turotova Nigora Xolmurod qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION INVESTITSİYALASH VA MUQOBIL MOLİYALASHTIRISH MEKANIZMLARINI JORIY ETISH (SIRDARYO VILOYATI MISOLIDA)	286
Maxamadiyev Turg'unboy Jumabayevich	
O'ZBEKISTONDA XO'JALIK JAMIYATLARI KUZATUV KENGASHLARI FAOLIYATINING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH.....	292
Valijonov Akmaljon	
IQTISODIYOTNING AGRAR SEKTORIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH: NAZARIY VA USLUBIY YONDASHUVLAR	296
Matrasulov Baxodir Erbutayevich	
O'ZBEKISTON MOLİYA TIZIMIDA MAHALLIY MOLİYANING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	303
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
МЕТОД ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО ТУРИСТИЧЕСКОГО ПАКЕТА	308
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI XUDUDIY TARKIBINI TAKOMILASHTIRISH YO'LLARI	311
Uralov Eliboy Omonovich	
INNOVATSION VA AN'ANAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING TAQQOSLAMA TAHLILI	316
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	
EKSPORT IMKONIYATLARI VA LOGISTIKA SAMARADORLIGINI SOLISHTIRISH.....	320
Safarova Muxabbat Radjabovna	
IJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI O'SISHI DINAMIKASI VA LIKVIDLIK KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	324
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
KO'CHMAS MULKNI OMMAVIY BAHOLASHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI.....	331
Xushvaqtov Jasur Shuhrat o'g'li	
TURIZM XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLARDA MOLİYAVIY HISOBOTLARNI MHXS GA O'TKAZISHDA TRANSFORMATSIYA REJASINI ISHLAB CHIQUISH MASALALARI.....	339
G'afforov Ithomjon Ilyosjonovich	
QURILISH SANOATI KORXONALARI DIVERSIFIKATSIYALASHUVINING IQTISODIY MEKANIZMLARI	343
Yembergenova Aynur Aydosbaevna	

KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANISHNING NAZARIY JIHATLARI	351
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	
KAPITAL BOZORI ORQALI MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYA JALB QILISHNING BELARUS TAJRIBASI	357
Abduraxmanov Adham Raxmatullayevich	

KAPITAL BOZORI ORQALI MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYA JALB QILISHNING BELARUS TAJRIBASI

Abduraxmanov Adham Raxmatullayevich

O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi
Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti qoshidagi
Alkogol va tamaki bozorini tartibga solish inspeksiyasi,
Xavfni tahlil qilish bo'limi boshlig'i

Annotatsiya. Mazkur maqolada mahalliy va xorijiy olimlarning mavzuga oid ilmiy tadqiqotlari hamda Belarus Respublikasi moliya bozorining joriy holati kompleks tahlil qilingan. Moliya bozori instrumentlari orqali moliyalashtirish davlat va korporativ siyosatning muhim mexanizmlaridan biri sifatida ko'rib chiqilgan. Shuningdek, Belarus Respublikasining fond bozori orqali kapital jalb qilish tajribasi asosida O'zbekiston fond bozorida sog'lom raqobat muhitini shakllantirishga qaratilgan ilmiy xulosalar, takliflar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: aksiyalar, obligatsiyalar, emitent, suveren obligatsiyalar, korporativ obligatsiyalar, moliya bozori, pul bozori.

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of the research conducted by domestic and foreign scholars on the topic, as well as the current state of the financial market of the Republic of Belarus. Financing through financial market instruments is examined as a key mechanism of both public and corporate policy. Based on the experience of Belarus in attracting capital through the stock market, scientific conclusions, proposals, and practical recommendations are developed to foster a healthy competitive environment in the stock market of Uzbekistan.

Key words: stocks, bonds, issuer, sovereign bonds, corporate bonds, financial market, money market.

Аннотация. В статье проведён комплексный анализ научных исследований отечественных и зарубежных учёных по теме, а также современного состояния финансового рынка Республики Беларусь. Финансирование через инструменты финансового рынка рассмотрено как один из ключевых механизмов государственной и корпоративной политики. На основе опыта Республики Беларусь по привлечению капитала через фондовый рынок сформулированы научные выводы, предложения и практические рекомендации, направленные на развитие здоровой конкурентной среды на фондовом рынке Узбекистана.

Ключевые слова: акции, облигации, эмитент, суверенные облигации, корпоративные облигации, финансовый рынок, денежный рынок.

KIRISH

Rivojlangan va dinamik qimmatli qog'ozlar bozori bo'sh kapitalni to'plash va samarali qayta taqsimlash, eng istiqbolli korxonalar va loyihalar tarmoqlarini rivojlantirish uchun yo'naltirish imkonini beradi. Ko'pgina davlatlar moliya bozorlaridan o'z milliy iqtisodiyotlarini moliyalashtirishda faol foydalanmoqda. Shu bilan bir qatorda, Belarus qimmatli qog'ozlar bozorining roli moliyaviy resurslarni qayta taqsimlash va iqtisodiyotning real sektorini qo'llab-quvvatlashda minimal darajada ekanligi qayd etiladi.

Qimmatli qog'ozlar bozori samaradorligi asosan uning infratuzilmasining rivojlanish darajasi va funksional xususiyatlari bilan belgilanadi. Qimmatli qog'ozlar bozori infratuzilmasi uning uzluksiz ishlashini ta'minlovchi elementlar majmuidir. Ishonchli va ilg'or texnologik infratuzilma bugungi kunda qimmatli qog'ozlar bozori uchun nihoyatda muhim hisoblanadi.

Belarus Respublikasida qimmatli qog'ozlar bozori 1992-yilda, Belarus Respublikasining 12-martdagi «Qimmatli qog'ozlar va fond birjalari to'g'risida»gi qonuni qabul qilinishi bilan shakllangan. Qimmatli qog'ozlar bozori rivojlanishining asosiy drayveri bo'lib mamlakat iqtisodiyotining bozor mexanizmlariga o'tishi va xususiylashtirish jarayonlarining boshlanishi xizmat qilgan.

Mustaqil Belarusning obligatsiyalar bozori 1994-yilda ichki davlat qarzini boshqarish maqsadida davlat qisqa muddatli obligatsiyalarining birinchi emissiyasi chiqarilganda shakllana boshlagan. Belarusda birinchi marta korporativ obligatsiyalar emissiyasi 1997-yilda amalga oshirilgan. Belarusda korporativ va davlat qimmatli qog'ozlar bozori paydo bo'lishi bilan bozordagi zarur texnik va ma'lumotlar bilan kontragentlarni ta'minlashga mo'ljallangan bozor infratuzilmasini shakllantirish bo'yicha keng ko'lami ishlar boshlangan.

Belarus Respublikasining savdo tizimi yagona savdo maydonchasi sifatida “Belarus valyuta va fond birjasi” AJ hisoblanadi. Dastlab birja faqat valyuta savdosi uchun platforma sifatida faoliyat ko'rsatgan bo'lsa, 1996-yilda unga davlat obligatsiyalari savdosini tashkil etish bo'yicha qo'shimcha funksiyalar berilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kun sharoitida fond bozori tizimli xususiyatga egaligiga shubha yo'q va bu qimmatli qog'ozlar bozoriga Mirkin Y.M. tomonidan berilgan tavsifda o'z aksini topgan bo'lib, unga ko'ra fond bozori “...yuksak darajada yaxlit va tugallangan texnologik sikllardan iborat murakkab tashkiliy-iqtisodiy tizimdir” [1].

Mahalliy olimlarimizdan A.J.Xo'jamurodov moliya bozorida raqamli texnologiyalarni qo'llash yuzasidan olib borgan tadqiqotlarida fond bozori infratuzilmasini quyidagicha talqin qiladi: “fond bozori infratuzilmasi — fond bozorining samarali faoliyat yuritishi va mavjud bo'lishining zarur sharti hisoblanib, fond bozori qonun-qoidalariga asosan faoliyat yuritadigan alohida hamda mustaqil tizim va tuzilmalar majmuasidir” [3].

S.E.Elmirzayev tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda moliya bozori “moliyaviy instrumentlardan foydalanish asosida moliyaviy vositachilar orqali vaqtincha bo'sh pul mablag'larini qayta taqsimlash yuz beradigan bozor” sifatida ta'riflangan [4].

U.Xoliqov tomonidan amalga oshirilgan ilmiy tadqiqot ishlarida moliya bozorining tarkibiy qismi hisoblangan fond bozoriga quyidagicha yondashuv ilgari suriladi: “fond bozori yuridik va jismoniy shaxslarning qimmatli qog'ozlarni muomalaga chiqarish, oldi-sotdisini amalga oshirish va ularning qoplanishi bilan bog'liq munosabatlar tizimi sifatida qaralishi lozim” [5].

I.Butikov o'zining ilmiy ishlarida O'zbekistonda qimmatli qog'ozlar bozori shakllanishi va faoliyat ko'rsatishi muammolari bo'yicha izlanishlar olib borgan. Shuningdek, J.I.Karimqulov O'zbekiston iqtisodiyotida qimmatli qog'ozlar rolini oshirish bo'yicha tadqiqotlar olib borgan [6].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda kapital bozori orqali investitsiya jalb qilish mexanizmlarini chuqur o'rganish, xususan Belarus Respublikasi fond bozori tajribasini tahlil qilish va uni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish imkoniyatlarini aniqlash maqsadida kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi.

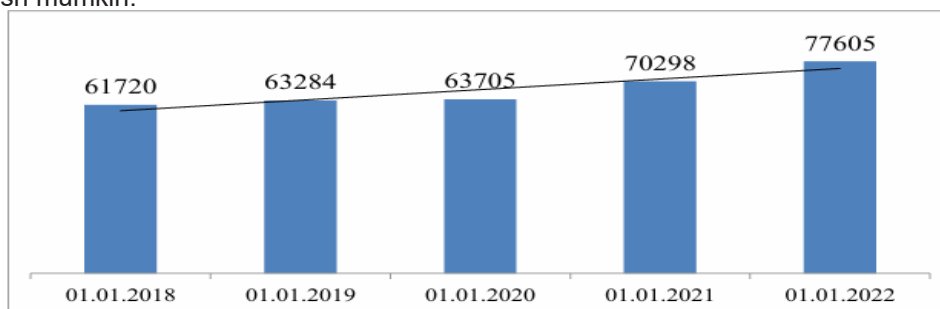
Tadqiqot jarayonida, avvalo, nazariy yondashuvlar asosida kapital bozori, qimmatli qog'ozlar bozori va moliyaviy infratuzilma tushunchalarining ilmiy talqinlari o'rganildi. Bunda mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari, xususan fond bozori infratuzilmasi, moliya bozori instrumentlari va ularning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri bilan bog'liq konseptual qarashlar tizimli tahlil qilindi.

Empirik tahlil bosqichida Belarus Respublikasining qimmatli qog'ozlar bozori bo'yicha statistik ma'lumotlar, jumladan emissiya hajmi, savdo aylanmasi, fond birjasidagi operatsiyalar ulushi va tartibga solinmagan bozordagi operatsiyalar dinamikasi o'rganildi. Tahlil jarayonida taqqoslash (comparative analysis) usuli qo'llanilib, Belarus fond bozori ko'rsatkichlari boshqa mamlakatlar, xususan Rossiya va Qozog'iston fond bozorlari bilan solishtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda “Belarus valyuta va fond birjasi” AJning 99,9% ulushi davlatga tegishli bo'lib, ushbu birjani yirik davlat ulushiga ega bo'lgan korxonalaridan biriga aylantirgan. Davlat ulushining yuqoriligi birja faoliyatida zamonaviy raqamli texnologiyalarning keng joriy qilinishiga to'sqinlik qilayotgan omillardan biri sifatida o'rganilishi mumkin.

Taqqoslash uchun Moskva fond birjasining 63,7% ulushi ochiq bozorga joylashtirilgan, Qozog'iston fond bozorida xususiy investorlar ulushi 53% ga yaqin ekanligini hisobga olsak, ushbu bozorlarda innovatsion faoliyatni, xususan raqamli texnologiyalarni joriy qilish uchun ma'muriy-buyruqbozlik darajasi nisbatan past ekanligini ko'rish mumkin.

1-rasm. Belarus Respublikasida 2018-2021-yillar oralig'ida qimmatli qog'ozlarni chiqarish hajmi. (mln.rubl)¹

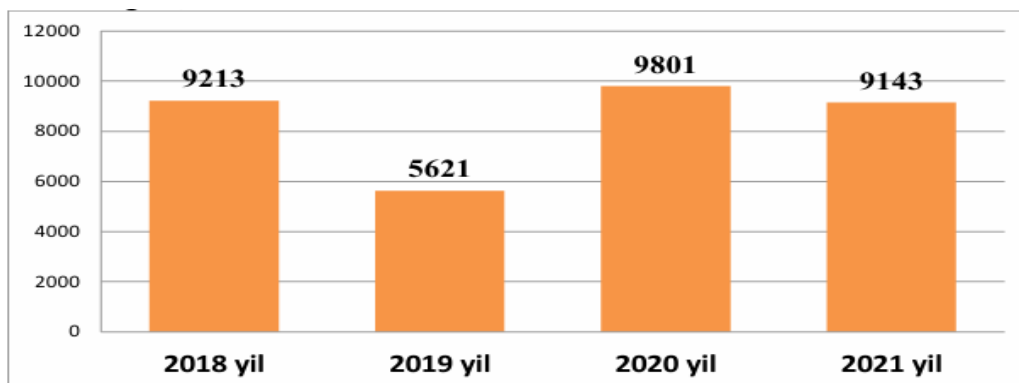
Belarus Respublikasida 2018-2021-yillar oralig'ida jami qimmatli qog'ozlar chiqarish hajmi yil sayin ortib borgan. 2018-yil 1-yanvar holatiga nisbatan bu ko'rsatkich 15 886,3 million rublga yoki 25,7 foizga oshgan.

2019-yilda emissiyaga cheklovlar joriy etilishi fonida chet el valyutasidagi obligatsiyalar chiqarish hajmining o'sish sur'ati biroz sekinlashgan, biroq keyingi ikki yil davomida bozor 10 foizdan ortiq o'sishni ko'rsatgan.

2022-yil 1-yanvar holatiga Belarus bozorida barcha aksiyalar va obligatsiyalar chiqarilishining umumiy hajmi 77 605,68 million rublni, ya'ni YalMning 44,8 foizini tashkil etgan.

Tahlil qilinayotgan davrda qimmatli qog'ozlarning ro'yxatdan o'tkazilgan (yangi) chiqarilish hajmi barqaror tempda o'zgarmaganligini ko'rish mumkin (2-rasm). 2019-yilda ro'yxatga olingan emissiyalar hajmi 2018-yilga nisbatan 39 foizga kamaygan bo'lib, ushbu holatning asosiy sababi sifatida emitentlar, ayniqsa banklar uchun valyuta obligatsiyalari emissiyasiga cheklovlar joriy etilganligini ko'rsatish mumkin.

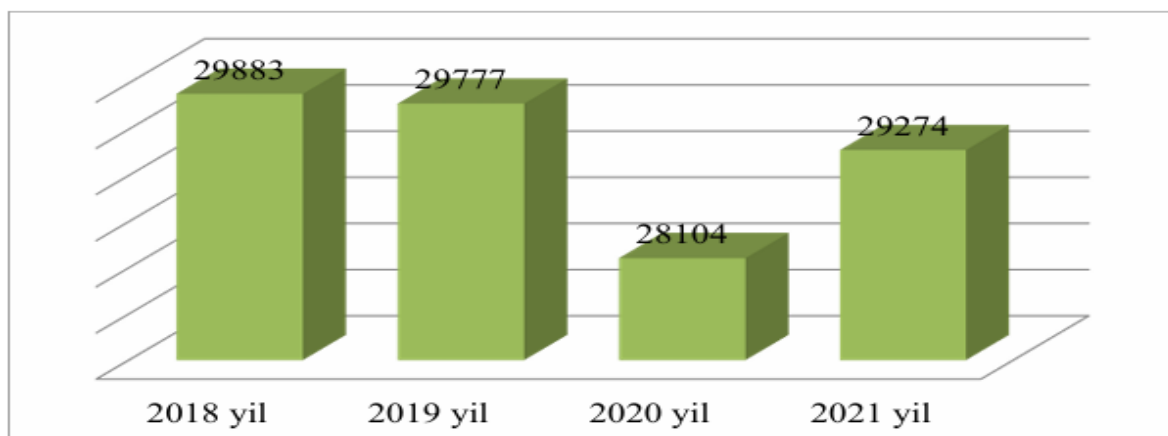
2020-yilda qimmatli qog'ozlar emissiyasi hajmi tiklangan va hatto 2018-yildagi ko'rsatkichdan ham oshib ketgan, biroq bu yangi emitentlarning bozorga kirib kelishi tufayli emas, balki mavjud aksiyadorlik jamiyatlari tomonidan qo'shimcha emissiyalar amalga oshirilishi natijasida yuz bergan.

2-rasm. Belarus Respublikasida ro'yxatdan o'tgan qimmatli qog'ozlar chiqarish hajmi. (mln.rubl)²

Belarus Respublikasida aksiyadorlik jamiyatlari tomonidan moliyaviy resurslarni jalb qilishda qo'shimcha aksiyalarni emissiya qilish keng ko'lamda qo'llaniladigan amaliyot hisoblanadi. Ushbu amaliyotning iqtisodiyot uchun salbiy ta'sirga ega jihatlardan biri shundaki, qo'shimcha emissiya qilingan aksiyalar ochiq bozor ishtirokchilari o'rtasida joylashtirilmasdan, davlat tomonidan sotib olinadi.

Belarus Respublikasida qimmatli qog'ozlar bilan amalga oshirilgan savdo hajmi tahlilidan ko'rinadiki, fond bozorining barcha segmentlarida qimmatli qog'ozlar bilan bog'liq operatsiyalarning umumiy hajmi 2021-yilda 29 274,17 million rublni tashkil etib, yalpi ichki mahsulotga nisbatan 16,9 foizni tashkil qilgan.

3-rasm. Belarus Respublikasida qimmatli qog'ozlar bilan amalga oshirilgan savdo hajmi (mln.rubl)³

Yuqorida keltirilgan tahlillardan xulosa qilish mumkinki, Belarus Respublikasida emissiya qilinayotgan qimmatli qog'ozlar hajmi oshib borayotganiga qaramay, qimmatli qog'ozlar savdosi hajmi sezilarli darajada oshmayapti. Bu esa fond birjasining yetarli darajada rivojlanmayotganini hamda chiqarilayotgan aksiya va obligatsiyalarning asosan davlat tomonidan sotib olinayotganini ko'rsatadi.

"Belarus valyuta va fond birjasi" AJda Belarus Respublikasi va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari obligatsiyalari, Belarus Milliy banki obligatsiyalari, shuningdek, ochiq aksiyadorlik jamiyatlarining aksiyalari

bilan savdo amalga oshiriladi. Biroq bozorda tuziladigan bitimlar hajmida aksiyalar savdosining ulushi 1 foizni ham tashkil qilmaydi.

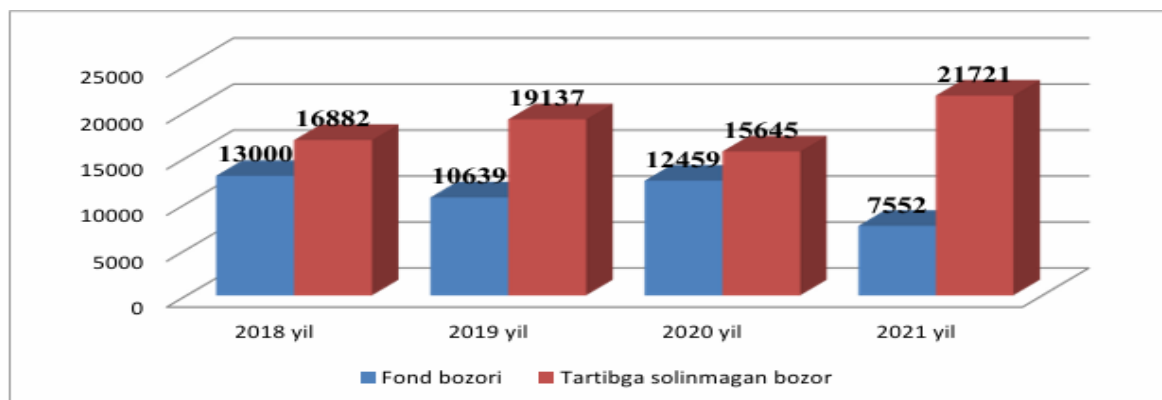
1-jadval. 2018–2021-yillarda “Belarus valyuta va fond birjasi” AJ birja savdolari hajmi, million rubl⁴

Moliyaviy instrumentlar	2018 yil	2019 yil	2020 yil	2021 yil
Aksiya	95,74	34,48	1 056,61	51,05
Obligatsiya	12 904,66	10 605,29	12 353,51	7 501,72
Jami	13 000,40	10 639,78	12 459,17	7 552,78

“Belarus valyuta va fond birjasi”da savdo qilinayotgan instrumentlar tahlilidan ko‘rish mumkinki, aksiyalar savdosi jami savdo aylanmasida nihoyatda kichik ulushga ega. Jami aksiyalar savdosi 2021-yilda 51 mln rublni tashkil etgan bo‘lib, bu ko‘rsatkich yildan-yilga pasayib borayotganidan dalolat beradi.

Aksiyalar bozorining savdo aylanmasi tahlil qilinayotgan davrda 51,7 foizga qisqargan, obligatsiyalar bozori esa 39,3 foizgacha pasayib, 7 501,72 million rublni tashkil etgan. Aholining real daromadlari o‘shish sur‘atlarining sekinlashuvi hamda salbiy iqtisodiy va geosiyosiy keskinliklar sharoitida bozor ishtirokchilarining moliya bozori instrumentlariga bo‘lgan qiziqishi pasaygani bilan izohlash mumkin.

Belarus fond bozori misolida ko‘rish mumkinki, bozorlarning yetarli darajada rivojlanmaganligi natijasida qimmatli qog‘ozlar savdosining tartibga solinmagan bozorlarga oqib o‘tishiga sabab bo‘ladi.

4–ram. Belarus Respublikasida qimmatli qog‘ozlar bilan operatsiyalar hajmi, (million rubl)⁵

Yuqorida keltirilgan tahliliy ma‘lumotlardan ko‘rish mumkinki, Belarusda tartibga solinmagan bozor ulushi qimmatli qog‘ozlar savdosida ancha salmoqli o‘ringa ega. Xususan, 2021-yil misolida o‘rganilganda, “Belarus valyuta va fond birjasi”da savdo aylanmasi 7 552 mln rublni tashkil etgan bo‘lsa, tartibga solinmagan bozordagi savdo hajmi 21 721 mln rublni tashkil qilgan.

2018–2021-yillar oralig‘ida qimmatli qog‘ozlar bilan operatsiyalar hajmi sezilarli o‘zgarish qayd etmagan, biroq tartibga solinmagan bozordagi savdo hajmi o‘shish tendensiyasini ko‘rsatgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Belarus Respublikasi fond bozori misolida ko‘rish mumkinki, ushbu bozorda raqamli texnologiyalarning keng ko‘lamda joriy etilmaganligi quyidagi tizimli muammolarni keltirib chiqargan:

- bozor qulayligini oshirish maqsadida xususiy investorlar uchun tranzaksiyalarni amalga oshirishga mo‘ljallangan mobil ilovalarning brokerlar tomonidan faol joriy etilmaganligi;
- investorlar uchun qimmatli qog‘ozlarni sotib olish va sotish jarayonida yagona axborot maydonining mavjud emasligi;
- birja va qimmatli qog‘ozlar bozori imkoniyatlari hamda vositalari haqida yuridik va jismoniy shaxslarning xabardorligini oshirishga qaratilgan raqamli texnologiyalardan yetarli darajada foydalanilmasligi.

Shuni ta‘kidlash kerakki, infratuzilmaning rivojlanishi qimmatli qog‘ozlar bozori rivojlanishi bilan parallel ravishda sodir bo‘ladigan jarayon hisoblanadi. Bozor ishtirokchilarining ehtiyojlarini hisobga olmasdan, qimmatli qog‘ozlar bozoriga investorlarning kirib kelishini ta‘minlaydigan investitsiya muhitini rivojlantirib bo‘lmaydi.

Bugungi axborot asrida raqamli texnologiyalar moliya bozorida investitsion muhit uchun eng muhim omillardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Edward E. Leamer. Macroeconomic Patterns and Stories. – Los Angeles: University of California, 2009. – 158 p.
2. A.J. Khujamurodov. Economic essential of stock infrastructure and features of its development // Asian Journal of Technology & Management Research (AJTMR). – 2019. – Special Issue 2. – ISSN: 2249-0892.
3. S.E. Elmirzayev. Moliya bozori. – Toshkent: Iqtisod-moliya, 2019.
4. U. Xoliqov. Fond bozori: nazariya va talqin // Iqtisodiyot va innovation texnologiyalar. – 2016. – № 6. – Б. 479–485.
5. I.L. Butikov. Основные направления совершенствования государственного регулирования фондового рынка в условиях современной экономики.
6. K.S. Merzlikina. Regulation of activities of accounting institutions of the securities market: retrospective and perspective // Вектор экономики. – 2020. – № 6.
7. Belarus Respublikasi Moliya vazirligi. Отчёт о работе Департамента по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь за 2021 год. https://www.minfin.gov.by/securities_department/reports/doc/f77133af39e349eb.html (дата обращения: 01.10.2022).

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
